

Sygn. akt I PK 265/03

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lutego 2004 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jerzy Kwaśniewski (przewodniczący)

SSN Beata Gudowska (sprawozdawca)

SSN Herbert Szurgacz

Protokolant Anna Gryźniewska

w sprawie z powództwa R. B.

przeciwko [...] BANK POLSKA S.A. z siedzibą w G.- następcy [...]BANK SA z siedzibą w Ł.

o przywrócenie do pracy, wynagrodzenie, odszkodowanie,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 12 lutego 2004 r.,

kasacji powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w P.

z dnia 17 stycznia 2003 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu - Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w
Poznaniu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach
postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 23 października 2002 r. Sąd Rejonowy - Sąd Pracy w P. oddalił powództwo R. B. o uznanie wypowiedzenia umowy o pracę dokonanego w dniu 10 sierpnia 2001 r. za bezskuteczne i przywrócenia do pracy u pozwanego [...] Bank S.A. z siedzibą w Ł. na dotychczasowe stanowisko oraz zasądzenie wynagrodzenia w kwocie 200.000 zł za okres pozostawania bez pracy.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że powód był zatrudniony w pozwanej spółce od dnia 1 maja 1998 r. na stanowisku dyrektora Oddziału Operacyjnego [...] Banku S.A. w Ł., ostatnio za wynagrodzeniem miesięcznym 9.100 zł. Przyczyną wypowiedzenia umowy o pracę była utrata zaufania do powoda w związku z wynikami kontroli przeprowadzonej na przełomie maja i czerwca 2001 r., które ujawniły, że powód prowadził nieprawidłową politykę kadrową oraz popełnił błędy w rozliczeniach z ZUS. Wypowiedzenie zostało dokonane w dniu 20 sierpnia 2001 r., w pierwszym dniu obecności powoda po urlopie, gdy stawiał się do pracy na prośbę wiceprezesa pozwanej w celu sporządzenia pilnej notatki. Pisma wypowiadającego umowę o pracę nie przyjął, oświadczając, że korzysta ze zwolnienia lekarskiego od pracy, które zostało przysłane następnego dnia i obejmowało okres od dnia 9 sierpnia do dnia 7 września 2001 r. Za ten okres niezdolności do pracy oraz dalszy, do dnia 12 października 2001 r., pozwana wypłaciła powodowi wynagrodzenie.

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w P. oddalił apelację powoda, nie stwierdziwszy naruszenia art. 41 k.p., interpretowanego zgodnie z wykładnią przedstawioną w uchwale pełnego składu Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 1993 r., I PZP 68/92 (OSNCP 1993 nr 9, poz. 140).

Kasacja powoda została oparta na podstawie naruszenia prawa materialnego – art. 41 k.p. przez uznanie za skuteczne wypowiedzenia umowy o pracę dokonanego w drugim dniu zwolnienia lekarskiego od pracy. W zakresie naruszenia przepisów postępowania powód zarzucił obrazę art. 214 oraz art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c. a także art. 149 § 2 k.p.c., a przedstawiając okoliczności uzasadniające rozpoznanie kasacji wskazał na podstawę nieważności postępowania przed Sądem drugiej instancji przewidzianą w art. 379 pkt 5 k.p.c. W

tym zakresie podniósł, że ustanowiony przez niego pełnomocnik został zawiadomiony o rozprawie apelacyjnej za ledwie z trzydniowym wyprzedzeniem, a na rozprawę nie mógł się stawić i przed rozprawą wniósł o jej odroczenie, przedstawiając zaświadczenie lekarskie. Z wnioskiem o odroczenie posiedzenia wystąpił również powód osobiście, a mimo to Sąd Apelacyjny przeprowadził rozprawę i wydał wyrok.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalone jest stanowisko, że przewidziana w art. 379 pkt 5 k.p.c. nieważność postępowania wskutek pozbawienia strony możliwości obrony jej praw zachodzi wówczas, gdy strona, wbrew swej woli, zostaje faktycznie pozbawiona możliwości działania (np. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 1961 r., 3 CR 953/60, Nowe Prawo 1963/1 s. 117, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 1966 r., II PR 371/65, OSNCP 1966 nr 10, poz. 172 albo ostatnio wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 1999 r., II CKN 318/98, niepublikowany). Ten przejaw nieważności występuje – jak wielokrotnie w judykaturze podkreślano – np. w takich wypadkach, w których strona albo jej pełnomocnik, w następstwie niezawiadomienia ich o terminie rozprawy, jedynej albo bezpośrednio poprzedzającej wydanie wyroku, nie mogli wziąć w niej udziału (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 października 1963 r., III CR 142/63, OSNCP 1964 nr 7-8, poz. 165, z dnia 10 maja 2000 r., III CKN 416/98, OSNC 2000 nr 12, poz. 220, z dnia 28 lutego 2001 r., II UKN 247/00, OSNAPIUS 2002 nr 20, poz. 498 z dnia 12 września 2001 r., V CKN 1535/00 albo z dnia 10 lipca 2002 r., II CKN 822/01, niepublikowane).

Od sytuacji, w których strona albo jej pełnomocnik, w wyniku niezawiadomienia ich o terminie rozprawy, nie mogli wziąć w niej udziału, zasadniczo nie różni się sytuacja, która wystąpiła w sprawie niniejszej, z punktu widzenia skutków procesowych nie ma bowiem żadnego znaczenia fakt, czy rozprawa odbyła się i zapadł wyrok, mimo niezawiadomienia o jej terminie strony (jej pełnomocnika), czy też w następstwie wadliwej, sprzecznej z art. 214 k.p.c., odmowy jej odroczenia; w obu sytuacjach, w wyniku obrazy prawa procesowego, strona pozbawiona zostaje

wpływu na rozstrzygnięcia sprawy, co – bez względu na treść wydanego wyroku – oznacza pozbawienie możliwości obrony swych praw.

W konsekwencji uzasadniona jest teza, wyrażona już w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 1999 r., I CKN 19/99 (niepublikowanym), że rozpoznanie sprawy i wydanie wyroku pod nieobecność pełnomocnika strony, która przed terminem rozprawy wносиła o jej odroczenie, wykazując zaświadczeniem lekarskim niemożność stawienia się w sądzie, powoduje nieważność postępowania z powodu pozbawienia strony możliwości obrony jej praw.

W tej sytuacji, skoro akta sprawy potwierdzają podniesiony w kasacji zarzut nieodniesienia się przez Sąd Apelacyjny do wniosków powoda i jego pełnomocnika o odroczenie rozprawy apelacyjnej bezpośrednio poprzedzającej wydanie zaskarżonego wyroku, a w konsekwencji – odmowy odroczenia tej rozprawy, mimo wystąpienia po stronie pełnomocnika powoda przeszkody, której nie mógł przezwyciężyć, zarzut nieważności postępowania jest uzasadniony. Należy zaznaczyć, że wniosek pełnomocnika powoda o odroczenie rozprawy wyznaczonej na 17 lutego 2003 r., złożony w Sądzie Apelacyjnym w dniu 16 lutego 2003 r., był dostatecznie usprawiedliwiony zaświadczeniem lekarskim o nagłej chorobie i zwolnieniu z pracy od dnia 15 do 24 lutego 2003 r. (k. 289-291). Daty poszczególnych zdarzeń wskazują również, iż pełnomocnik powoda nie był w stanie ustanowić substytutu, zwłaszcza że termin dzielący rozprawę od dnia doręczenia zawiadomienia wynosił zaledwie trzy dni.

Z tych przyczyn Sąd najwyższy orzekł, jak w sentencji (art. 393¹³ § 1 w związku z art. 393¹¹ § 1 k.p.c.).